

ATLETİK YETERLİK DÜZEYİ VE CİNSİYETİN BEDEN EĞİTİMİNE YÖNELİK TUTUM ÜZERİNE ETKİSİ*

Canan KOCA **

F. Hülya AŞÇI **

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, lise birinci sınıf öğrencilerinin beden eğitimine yönelik tutumlarını belirlemek ve atletik yeterlik düzeyinin ve cinsiyetin beden eğitimine yönelik tutum üzerine etkisini incelemektir. Çalışmaya 312 kız ($X_{yaş} = 14.96 \pm 0.34$) ve 318 erkek öğrenci ($X_{yaş} = 14.96 \pm 0.36$) katılmıştır. Çalışmaya katılanların beden eğitimine yönelik tutumlarını ve atletik yeterlik düzeylerini belirlemek amacıyla "Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği (BESTO)" ve "Harter Gençler için Kendini Algılama Envanteri"nin beş maddeden oluşan atletik yeterlik altölçeği kullanılmıştır. 2 X 2 (Cinsiyet, Kız/Erkek X Grup, Yüksek Atletik Yeterlik/Düşük Atletik Yeterlik) iki yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları, beden eğitimine yönelik tutum puanlarının cinsiyete göre farklılaştığını ($F_{(1,626)} = 6.21; p < .05$) ve erkeklerin beden eğitimine yönelik tutumlarının kızlardan daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Öte yandan, ANOVA sonuçları, beden eğitimine yönelik tutum puanlarının grup etkisinin ($F_{(1,626)} = 1.24; p > .05$) ve cinsiyet x grup etkileşiminin ($F_{(1,626)} = 0.14; p > .05$) anlamlı olmadığını göstermiştir. Bulgular, lise birinci sınıf erkek öğrencilerin beden eğitimine yönelik tutumlarının kız öğrencilere göre daha olumlu olduğunu gösterirken, atletik yeterliğin yüksek ya da düşük olmasının öğrencilerin beden eğitimine yönelik tutumları üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığını da ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Beden eğitimi, tutum, atletik yeterlik

Geliş tarihi: 19.09.2003; Yayına kabul tarihi: 10.02.2004

* Bu çalışma 27-29 Ekim 2002 tarihleri arasında düzenlenen 7. Uluslar arası Spor Bilimleri Kongresinde poster bildiri olarak sunulmuştur.

** Başkent Üniversitesi, Spor Bilimleri Bölümü, ANKARA

THE EFFECT OF ATHLETIC COMPETENCE LEVEL AND GENDER ON ATTITUDES TOWARD PHYSICAL EDUCATION AND SPORT

ABSTRACT

The purpose of this study was to determine attitudes of 9th grade students in high school toward physical education and to investigate the effect of athletic competence and gender on attitudes toward physical education. In this study 312 girls ($M_{age} = 14.96 \pm 0.34$) and 318 boys ($M_{age} = 14.96 \pm 0.36$) were participated. "Attitudes Toward Physical Education and Sport" and "Harter Self-Perception Profiles for Adolescents" were administered to assess attitudes toward physical education and athletic competence of participants respectively. The results of 2 X 2 (Gender, Females/Males X Group, High Athletic Competence/ Low Athletic Competence) univariate analysis of variance (ANOVA) showed that there was a significant difference in attitudes toward physical education with regard to gender ($F_{(1,626)} = 6.21; p < .05$) and males had higher score than females. In addition ANOVA results demonstrated that there was no significant main effect of group ($F_{(1,626)} = 1.24; p > .05$) and group by gender interaction ($F_{(1,626)} = 0.14; p > .05$) on attitudes toward physical education. The findings of this study indicated that boys had more positives attitudes toward physical education than girls. Besides, athletic competence had no significant effect on students' attitudes toward physical education.

Key Words: Physical education, attitudes, athletic competence

GİRİŞ

Son yıllarda, öğrenci tutumları eğitim, psikoloji gibi alanlarda çalışanlar tarafından çok büyük ilgi görmekte ve günümüzde özellikle beden eğitimi alanında sıklıkla çalışılan konulardan biri olmaktadır. İnsan davranışının en önemli bileşenlerinden biri olan tutum, bireyi belli insanlar, nesnelere ve durumlar karşısında belli davranışlar göstermeye iten öğrenilmiş eğilimler olarak tanımlanabilir (Demirel & Ün, 1987). Tutumun insanların bir çok etkinliğe ya da alana katılmalarında etkili olması, bu konunun beden eğitimi ve spora katılım ile ilişkisi çerçevesinde ele alınmasını gerektirmiştir. Örneğin, Graham'a göre (1995) çocukların beden eğitimine yönelik eğilimlerini geliştirmelerinin anahtarı, onların nasıl algıladıklarını, düşündüklerini ve aynı zamanda tutumlarını anlamaktır.

Beden eğitimi alanında öğrenci tutumlarına yönelik çalışmalarda artış, tutumun gençlerin gelecekteki fiziksel etkinliklere katılımında bir etkinin olmasına (Carlson, 1995; Ennis, 1998; Silverman & Subramaniam, 1999), öğrenci başarısının bir göstergesi olmasına (Subramaniam ve Silverman, 2000), öğrencilerin beden eğitimine yönelik duygu ve düşünceleriyle ilgili bilgilerin program değişikliklerinde kullanılabilmesine bağlanabilir (Cothran & Ennis, 1998). Yapılan bu çalışmalar, öğrencilerin beden eğitimine yönelik olumlu tutum geliştirmelerinin, onların fiziksel etkinliklere katılmalarında olumlu bir etkiye sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Strand ve Scatling (1994) öğrencilerin beden eğitimine yönelik tutumları ve tercihlerini araştıran çalışmalar sonucunda, öğrencilerin beden eğitimine yönelik tutumlarına etkili olan faktörlerin program içeriği, öğretmen davranışları, sınıf atmosferi, öğrencilerin kendi algıları ve tesisler olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca, öğrencilere karar verme şansı verilmesi de beden eğitimine yönelik tutumun belirlenmesinde etkindir.

Strand ve Scatling (1994)'in öğrencilerin beden eğitimine yönelik tutumlarında etkili olan faktörler arasında gösterdiği öğrencilerin kendi algıları boyutunda, öğrencilerin benlik algıları ve bu kavramın içinde yer alan atletik yeterlik algısı düşünülebilir. Öğrencilerin fiziksel uygunluk düzeyinin ve benlik algılarının beden eğitimine yönelik tutumlarında bir etken olup olmadığını araştıran Sherill, Holguin ve Caywood (1989), fiziksel uygunluk düzeyi yüksek olan kız öğrencilerin, tutum ve benlik algısı puanlarının fiziksel uygunluk düzeyi düşük olan erkek öğrencilerin puanlarından daha yüksek olduğunu bulurlarken, benlik algısı ile beden eğitimine yönelik tutum arasında anlamlı bir ilişki bulamamışlardır. Benzer bir sonuç Anderssen (1993) tarafından da elde edilmiştir. Anderssen (1993) çalışmasında, erkeklerin beden eğitimine yönelik tutumlarının kızlara göre genel olarak daha olumlu olduğunu ve fiziksel olarak aktif öğrencilerin, fiziksel olarak daha az aktif olan öğrencilere göre beden eğitimi hakkında daha olumlu düşüncelere sahip olduğunu belirtmiştir.

Algılanan yeterlik ile fiziksel etkinliklerden hoşlanma arasındaki ilişkiyi araştıran çalışmalar genellikle algılanan yeterliğin ilgi ve hoşlanma üzerindeki rolü boyutunu vurgulayan kuramsal yaklaşımı desteklemektedir (Brustad, 1993; Williams & Gill, 1995). Beden eğitiminde algılanan yeterliğin beden eğitimi etkinliklerinden hoşlanma düzeyi ile ilişkisinin araştırıldığı çalışmalarda, algılanan yeterliğin çocuğun beden eğitimi seçiminde çok güçlü bir etken olduğu ortaya konmuştur (Luke & Sinclair, 1991). Carroll ve Loumidis (2001) İlköğretim okulu 6. sınıf öğrencilerinin algılanan yeterlikleri ile beden eğitimi ve okul dışı fiziksel etkinliklerden hoşlanma düzeyleri arasındaki ilişki araştırmışlardır. Bu araştırma için geliştirdikleri beden eğitiminde algılanan yeterlik ölçeği, okul beden eğitiminde atletik yeterlik algısını, beden eğitiminde spor becerilerini öğrenme yeteneğini ve beden eğitimi ortamındaki güveni ölçen sorulardan oluşmaktadır. Çalışmalarının sonucunda, beden eğitiminden hoşlanma düzeyleri ile beden eğitiminde algılanan yeterlikleri arasında anlamlı ve olumlu yönde bir ilişki olduğunu, ayrıca beden eğitiminde algılanan yeterliğin okul dışı fiziksel etkinliklere katılım üzerinde etkili olduğunu bulmuşlardır.

Beden eğitimine yönelik tutum ile atletik yeterlik arasındaki ilişkiyi araştıran çalışmalar çok sınırlı sayıda olmakla birlikte (Carroll & Loumidis, 2001), atletik yeterlik ile organize edilmiş fiziksel etkinliklere katılım ya da organize edilmemiş fiziksel etkinliklere katılım arasındaki ilişkinin araştırıldığı çalışmaların sonucunda, daha organizeli ve daha yoğun olarak yapılan fiziksel etkinlikler ile algılanan yeterlik arasında yüksek bir ilişki ortaya çıkarılırken (Biddle & Armstrong, 1992; Burton & Martens, 1986; Feltz & Petlickoff, 1983; Hyams, Carruthers, Busser, & Tandy, 1995), organize olmayan fiziksel etkinliklerle algılanan yeterlik arasında bir ilişki bulunmamıştır (Ulrich, 1987; Telema, 1998)

Spor bilimleri alanındaki yazılı kaynaklara baktığımızda, çalışmaların çoğunlukla algılanan yeterlik ile okul dışı fiziksel etkinliklere ya da organize sporlara katılım arasındaki ilişki üzerinde yoğunlaştığı, fakat beden eğitimi dersine katılım ya da beden eğitime yönelik tutum arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmaların çok sınırlı sayıda olduğu görmekteyiz. Beden eğitime yönelik tutumun gençlerin gelecekteki fiziksel etkinliklere katılımında önemli bir etkisi olduğu (Carlson, 1995; Ennis, 1998; Silverman & Subramaniam, 1999) düşünüldüğünde, beden eğitime yönelik tutumun belirlenmesinde önemli olabilecek faktörlerden birisi olan öğrencilerin atletik yeterlik düzeylerinin tutumları üzerindeki etkisinin araştırılması önemlidir. Bu bağlamda bu çalışmanın amacı, lise birinci sınıf öğrencilerinin beden eğitime yönelik tutumlarını belirlemek ve atletik yeterlik düzeyinin beden eğitime yönelik tutum üzerine etkisini incelemektir.

Önceki çalışmaların sonuçlarına dayanarak, bu çalışmanın birinci hipotezi, erkek öğrencilerin beden eğitime yönelik tutum puanlarının kız öğrencilerin puanlarından daha yüksek olduğudur. İkinci hipotezi ise atletik yeterliği yüksek olan öğrencilerin beden eğitime yönelik tutum puanlarının atletik yeterliği düşük olan öğrencilerin puanlarından daha yüksek olduğudur.

YÖNTEM

Katılımcılar

Bu çalışmaya 2001-2002 öğretim yılında Ankara ilinin 7 merkez ilçesinde orta-sosyo ekonomik düzeyi temsil ettiği kabul edilen 8 lisede öğrenim gören lise birinci sınıf öğrencisi katılmıştır. Çalışmaya 312 kız (X yaş = 14.96 ± 0.34) ve 318 erkek (X yaş = 14.96 ± 0.36) olmak üzere toplam 630 öğrenci gönüllü olarak katılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği (BESTO)

Öğrencilerin beden eğitime yönelik tutumlarının belirlemek için, Demirhan ve Altay (2001) tarafından lise birinci sınıf öğrencileri için geliştirilen "Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği (BESTO)" kullanılmıştır. 24 maddeden oluşan ölçekte, 1-24 puan en olumsuz tutumu, 24-48 puan olumsuz tutumu, 49-72 puan nötr tutumu, 73-94 puan olumlu tutumu, 95-120 puan en olumlu tutumu ifade etmektedir. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0.93, sınıf içi korelasyon katsayısı 0.85, ve geçerlik katsayısı 0.83 hesaplanmıştır.

Harter Gençler için Kendini Algılama Envanteri

Katılımcıların atletik yeterlik düzeylerini belirlemek amacıyla Harter (1982) tarafından geliştirilen "Harter Gençler için Kendini Algılama Envanteri"nin beş maddeden oluşan Atletik Yeterlik alt ölçeği kullanılmıştır. Bu envanterin Türkiye için geçerlik ve güvenilirlik çalışması Şekercioğlu (2001) tarafından yapılmıştır.

Verilerin Toplanması

"Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği" ve "Harter Gençler için Kendini Algılama Envanteri", öğrencilere araştırmacılar tarafından beden eğitimi ders saatinde sınıflarda uygulanmıştır. Uygulamadan önce, Milli Eğitim Bakanlığı'nda ön izinler alınmış ve bu izinlerle birlikte okul müdürlerine başvurulmuştur. Okul müdürleri aracılığıyla beden eğitimi öğretmenleri ile görüşülerek çalışma hakkında gerekli bilgiler verilmiştir. Beden eğitimi ders saatinde yapılan uygulamalar öncesinde öğrencilere anketin araştırma amaçlı olduğu belirtilmiş ve anketin doldurulması ile ilgili açıklamalar yapılmıştır.

Verilerin Analizi

Lise birinci sınıf öğrencilerinin beden eğitimine yönelik tutumlarını ve atletik yeterlik düzeylerini belirlemek amacıyla 2 X 2 (Cinsiyet, Kız/Erkek X Grup, Yüksek Atletik Yeterlik/Düşük Atletik Yeterlik) iki yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır.

BULGULAR

Tablo 1'de çalışmaya katılan ve farklı atletik yeterlik grubunda yer alan öğrencilerin beden eğitimine yönelik tutumlarına ait ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir

2 X 2 (Cinsiyet, Kız/Erkek X Grup, Yüksek Atletik Yeterlik/Düşük Atletik Yeterlik) iki yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları, beden eğitimine yönelik tutum puanlarının cinsiyete göre farklılaştığını ($F_{(1,626)} = 6.21$; $p < .05$) göstermektedir. Erkek öğrencilerin beden eğitimine yönelik tutumları kız öğrencilerden daha yüksek bulunmuştur (Tablo 1).

Tablo 1: Lise Birinci Sınıf Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spora Yönelik Tutum Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Cinsiyet	Grup	BESTO Sonuçları	
		$\bar{X}$	SS
Kız	Yüksek Atletik Yeterlik	69.33	6.55
	Düşük Atletik Yeterlik	68.90	8.07
Erkek	Yüksek Atletik Yeterlik	70.98	8.37
	Düşük Atletik Yeterlik	70.12	5.63

Buna ek olarak, ANOVA sonuçları, beden eğitimine yönelik tutum puanlarına grubun (atletik yeterliğin) ($F_{(1,626)} = 1.24$; $p > .05$) etkisinin ve cinsiyet x grup etkileşiminin ($F_{(1,626)} = 0.14$; $p > .05$) anlamlı olmadığını göstermiştir.

TARTIŞMA

Bu çalışmanın amacı, lise birinci sınıf öğrencilerinin beden eğitimine yönelik tutumlarını belirlemek ve atletik yeterlik düzeyinin ve cinsiyetin beden eğitimine yönelik tutum üzerine etkisini incelemektir.

Çalışmada elde edilen bulgular, lise birinci sınıf öğrencilerinin beden eğitimine yönelik tutumlarının cinsiyete göre farklılaştığını göstermiş ve çalışmanın birinci hipotezi doğrulanmıştır. Erkeklerin beden eğitimine yönelik tutumları kızlara göre daha olumlu bulunmuştur. Bu bulgu, erkeklerin beden eğitimine yönelik genel tutum puanlarının kızlardan daha yüksek olduğunun gözlemlendiği çalışmalarla tutarlılık göstermektedir (Chung & Phillips, 2002; Anderssen, 1993; Birtwistle & Brodie, 1991; Quaterman, Harris & Chew, 1996; Smoll & Schutz, 1980; Tannehill, Romar, O'Sullivan, England & Rosenberg, 1994). Kızların ve erkeklerin beden eğitimine yönelik tutumlarını karşılaştıran çalışmalarda çoğunlukla çok boyutlu bir envanter olan CATPA kullanılmıştır. Bu çalışmaların sonucunda, erkeklerin mücadele ve risk faktörlerini içeren aktivitelere yönelik tutumlarının kızlara göre daha yüksek olduğu bulunurken (Folsom & Sherry, 1992; Smoll & Schutz, 1980), kızların daha çok estetik öğeler içeren aktivitelere yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu gözlenmiştir (Birtwistle & Brodie, 1991; Folsom & Sherry, 1992; Smoll & Schutz, 1980). Ayrıca, 11-13 yaş grubu kızların beden eğitimi ve spora yönelik tutumlarının bu yaş dönemindeki erkek öğrencilerden daha olumlu olduğu gözlenirken, daha büyük yaşlardaki (lise düzeyi) erkeklerin tutumlarının kızlardan daha olumlu olduğu gözlenmiştir (VanWersh, Trew & Turner, 1992). Bu çalışmadan elde edilen bulgularla da tutarlılık gösteren bu sonuç, lise döneminde öğrencilerin beden eğitimine yönelik tutumlarında beden eğitimi öğretmenin belirleyici olmasıyla açıklanmaktadır (Luke & Sinclair, 1991; Silverman & Subramaniam, 1999). Beden eğitimine yönelik tutumun araştırıldığı çalışmalarda cinsiyet ile ilgili elde edilen bulgular arasındaki bu tutarsızlığın nedenleri arasında, farklı ölçme araçlarının, farklı analiz tekniklerinin ve farklı araştırma yöntemlerinin farklı yaş grupları üzerinde çalışılması gösterilebilir (Silverman & Subramaniam, 1999). Bunun yanında, kültürel farklılıklar ve bunların eğitim politikalarına yansımaları da kız ve erkek öğrencilerin beden eğitimine yönelik tutumlarının farklılaşmasında bir etken olarak görülebilir.

Kız/erkek birlikte işlenen beden eğitimi ortamlarının incelendiği araştırmalarda, kız öğrencilere erkek öğrencilerden daha az olumlu eğitim yaşantısı sağlandığı, kız öğrencilerin spor becerilerini uygulama olanaklarının daha sınırlı olduğu, öğretmenle daha az etkileşimlerinin olduğu, beden eğitimi derslerine kız ve erkek öğrencilerin katılımlarının eşit seviyede olmadığı, kız öğrencilerin fiziksel etkinlik düzeylerinin erkek öğrencilere göre daha düşük olduğu, toplumsal cinsiyetlere uygun olarak görülen fiziksel etkinliklere yönlendirildikleri ortaya konmaktadır (Dunbar & O'Sullivan, 1986; Eccles & Harold, 1991; Griffin, 1984; Macdonal, 1990; Nilges, 1998). Bu doğrultuda, Scraton (1990) kız öğrencilerin daha aktif, kendine güvenli ve fiziksel olarak gelişmiş olabilmeleri için, kız/erkek birlikte işlenen programların içinde kısa dönemli hedeflerin yerine getirilmesine hizmet edebilecek kız/erkek ayrı etkinliklerin yer aldığı daha bütünlüklü bir beden

eğitimi programı önermektedir. Ayrıca, Scraton (1993) kız/erkek birlikte işlenen beden eğitiminin kızların fiziksel etkinliklere katılımlarını sınırlayarak, onların beden eğitimi dersine yönelik olumsuz düşüncelere sahip olmalarına neden olduğunu belirtmiştir. Kızların beden eğitimine yönelik tutumlarının erkek öğrencilerden daha düşük olmasının bir nedeni olarak, kız öğrencilerin adölesan döneminde yaşadıkları fiziksel değişimlerden rahatsızlık duydukları söylenebilir. Bu çalışmalar dikkate alındığında, kız ve erkek öğrencilerin beden eğitimine yönelik tutumlarının farklılaşmasında beden eğitimi dersinin kız/erkek birlikte ya da kız/erkek ayrı işlenmesinin etkisi incelenmelidir.

Bu çalışmada elde edilen bir diğer sonuç olan lise birinci sınıf öğrencilerinin atletik yeterliklerini yüksek ya da düşük algılamalarının, beden eğitimine yönelik tutumlarında belirleyici olmadığı sonucu çalışmanın ikinci hipotezini doğrulamamaktadır. Daha farklı bir çalışmada, Carrol ve Loumidis (2001), algılanan atletik yeterlik kavramından farklı olarak, beden eğitimi dersinden algılanan yeterlik kavramını ele almış ve ilkökul dönemi çocukların beden eğitiminde algılanan yeterlikleri ile beden eğitiminden hoşlanma düzeyleri arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Çalışmalarının sonucunda, beden eğitiminden hoşlanma düzeyleri ile beden eğitiminde algılanan yeterlikleri arasında anlamlı ve olumlu yönde bir ilişki olduğunu, ayrıca beden eğitiminde algılanan yeterliğin okul dışı fiziksel etkinliklere katılım üzerinde etkili olduğunu bulmuşlardır. Carrol ve Loumidis (2001) 'in çalışması ile bu çalışmanın bulguları arasındaki tutarsızlığın bir nedeni olarak beden eğitiminden hoşlanma ile beden eğitime yönelik tutum boyutlarının birbirinden farklı olmalarının yanında, atletik yeterliği belirlemek amacıyla kullanılan ölçme araçlarının farklı olması da öne sürülebilir. Carroll ve Loumidis (2001), çalışmalarında öğrencilerin beden eğitimi dersindeki atletik yeterliklerini algılama düzeylerini ölçen bir ölçme aracı kullanmışlarken, bu çalışmadaki atletik yeterliği ölçme aracının bireylerin sporla ilgili olarak atletik yeterlik algılarını belirlemek amacıyla hazırlanan "Harter Gençler için Kendini Algılama Envanteri" nin beş maddeden oluşan Atletik Yeterlik altölçeği kullanılmıştır.

Yapılan çalışmalarda, daha düzenli, organizeli ve yoğun olarak yapılan fiziksel etkinlikler ile algılanan yeterlik arasında yüksek bir ilişki bulunurken (Burton & Martens, 1986; Feltz & Petlickoff, 1983), organize ve yoğun olmayan fiziksel etkinliklerle algılanan yeterlik arasında bir ilişki bulunmamıştır (Telema, 1998). Bu çalışmalarda fiziksel aktivitelerin kriteri olarak düzenli ve yoğun olarak yapılması belirlenmiştir. Bu doğrultuda, Türkiye'de uygulanan beden eğitimi derslerinin haftada bir gün ve 80 dakika olduğu düşünüldüğünde beden eğitimi etkinliklerinin yoğun olarak yapılmadığını söyleyebiliriz. Ayrıca, bu konu üzerinde yapılmış herhangi bir çalışma olmadığı için, beden eğitimi uygulamalarının yoğunluğu konusunda kesin bir şey söylemek mümkün olmasa da, en azından beden eğitimi öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlarla ilgili yapılan çalışmalara dayanarak beden eğitimi derslerinin yoğun ve verimli işlenmediğini söylemek mümkündür. Bu çalışmalar sonucunda beden eğitimi öğretmenlerinin yaşadıkları sorunlar, yetersiz araç-gereç, tesisler ve kalabalık sınıflar (Çiçek, Kirazcı, & Koçak, 1998), yetersiz program-dışı etkinlikler (Bedir & Mirzeoğlu, 2000; Ekici, Soyer, Özmaden, Devocioğlu, Pepe & Acet, 2000),

ve öğrencilerin fiziksel aktivite düzeylerinin düşüklüğüdür (Hümeriç, Kirazcı, Çiçek & İnce, 2002). Daha sonra yapılacak çalışmalarda, beden eğitimi öğretmenlerinin yaşadıkları sorunların beden eğitimi derslerinin verimliliğine etkisi ve bu etkinin öğrencilerin atletik yeterliklerini algılama düzeyleri ile onların beden eğitimine yönelik tutumları arasındaki ilişkiye yansımaları araştırılmalıdır.

Sonuç olarak, bu çalışmadan elde edilen bulgular lise birinci sınıf erkek öğrencilerin beden eğitimine yönelik tutumlarının kız öğrencilere göre daha olumlu olduğunu gösterirken, atletik yeterliğin yüksek ya da düşük olmasının öğrencilerin beden eğitimine yönelik tutumları üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığını da ortaya koymaktadır. Yapılacak çalışmalarda, okullarda yapılan beden eğitimi derslerinde yer alan fiziksel etkinliklerin yoğunluğunun ve öğrencilerin fiziksel etkinliklere katılım düzeylerinin belirlenip, bunların öğrencilerin algılanan atletik yeterlik düzeylerinde ve beden eğitimi ve spora yönelik tutumlarında belirleyici olup olmadıkları araştırılabilir.

KAYNAKLAR

1. Anderssen, N. (1993). Perception of Physical Education Classes Among Young Adolescents: Do Physical Education Classes Provide Equal Opportunities to All Students? *Health Education Research*, 8 (2), 167-79.
2. Bedir, L., & Mirzeoğlu, N. (2000). Researching of the Effect of Teachers of Physical Education in High Schools and Equal Ones in Directing the Students for the Extra. 6th Sport Sciences Congress, November, 3-5, Ankara, Turkey.
3. Biddle, S. & Armstrong, N. (1992). Children's Physical Activity: An Explatory Study of Psychological Correlates. *Social Science Medicine*, 34, 311-325.
4. Birtwistle, G. E., & Brodie, D. A. (1991). Children's Attitudes Towards Activity and Perceptions of Physical Education. *Health Education Research*, 6, 4, 465-478.
5. Brustad, R. (1993). Who Will Go Out and Play ? Parental and Psychological Influences on Children's Attraction to Physical Activity. *Pediatric Exercise Science*, 5, 210-223.
6. Burton, D. & Martens, R. (1986). Pinned by Their Goals: An Exploratory Investigation Into Why Kids Drop Out of Wrestling. *Journal of Sport Psychology*, 8, 183-97.
7. Carlson, T. B. (1995). We Hate Gym: Student Alienation From Physical Education. *Journal of Teaching in Physical Education*, 14, 467-477.
8. Carrol, B. & Loumidis, J. (2001). Children's Perceived Competence and Enjoyment in Physical Education and physical activity outside school. *European Physical Education Review*, 7, 1, 24-43.
9. Chung, M. & Phillips, D. A. (2002). The Relationship Between Attitude Toward Physical Education and Leisure-Time Exercise in High School Students. *The Physical Educator*, Fall, 126-138.
10. Cothran, D. J., & Ennis, C. D. (1998). Curricula of Mutual Worth: Comparisons of Students' and Teachers' Curricular Goals. *Journal of Teaching in Physical Education*, 17, 307-326.
11. Çiçek, Ş., Kirazcı, S., & Koçak, S. (1998). Physical Education Teacher Profile in Turkey: Demographic Characteristics, Working Atmosphere and Habits. 5th Sport Sciences Congress, November 5-7, Ankara, Turkey.

12. Demirel, Ö. & Ün, K. (1987). Eğitim Terimleri Sözlüğü. Ankara: Şafak Matbaası.
13. Demirhan, G., & Altay, F. (2001). Lise Birinci Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği II. Spor Bilimleri Dergisi, 12 (2), 9-20.
14. Dunbar, R. R., & O'Sullivan M. M. (1986). Effects of Intervention of Differential Treatment of Boys and Girls in Elementary Physical Education Lessons. Journal of Teaching in Physical Education, 5(3), 166-175
15. Eccles, J. S., & Harold, R. D. (1991). Gender Differences in Sport Involvement : Applying the Eccles's Expectancy-Value Model. Journal of Applied Sport Psychology, 3,7-35.
16. Ekici, S., Soyer, F., Özmaden, M., Devcioğlu S., Pepe, K., & Acet, M. (2000). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ders Dışı Etkinlikleri Üzerine Bir Araştırma, I. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Kongresi (26-27 Mayıs 2002), Bildiriler, 2. Cilt; Ankara, 200, s. 169-181.
17. Ennis, C. D. (1998). Student's Experiences in Sport-Based Physical Education: (More Than) Apologies are Necessary. Quest, 48, 453-456.
18. Feltz, D. L., ve Petlichkoff, L. (1983). Perceived Competence Among Inter-Scholastic Sport Participants and Dropouts. Canadian Journal of Applied Sport Sciences, 8, 231-5.
19. Figley, G. E. (1985). Determinants of Attitudes Toward Physical Education. Journal of Teaching in Physical Education, 4, 229-240.
20. Folsom, M., & Sherry, L. (1992). A Comparison of Upper Elementary School Children's Attitudes Toward Physical Activity. Paper Presented at The Annual Meeting of the American Alliance for Health, Physical Education, Recreation and Dance (Indianapolis, In April). The ERIC Database 1999-09.
21. Graham, G. (1995). Physical Education Through Students' Eyes and in Students' Voices: Introduction. Journal of Teaching in Physical Education, 14, 364-371.
22. Griffin, P. (1984). Girls' Participation Styles in Middle School Physical Education Team Sports Unit. Journal of Teaching in Physical Education, 4(1), 30-38.
23. Harter, S. (1982). The Perceived Competence Scale for Children. Child Development, 53, 87-97.
24. Hümeriç, I., Kirazcı, S., Çiçek, Ş., & İnce, M. L. (2002). Student Physical Activity Level and Lesson Context in Elementary School Physical Educational Programs. 7th Sport Sciences Congress, November 27-29, Antalya, Turkey.
25. Hyams, A., Carruthers, C., Busser, J. & Tandy, R. (1995). The Influence of Perceived Competence, Activity Importance, and Barriers on Adolescent Leisure Participation. AAHPERD National Convention.
26. Luke, M. D. & Sinclair, G. D. (1991). Gender Differences in Adolescents' Attitudes Towards School Physical Education. Journal of Teaching in Physical Education, 11, 31-46.
27. MacDonald, D. (1990). The Relationship Between Sex Composition of Physical Education Classes and Teacher-Pupil Verbal Interaction. Journal of Teaching in Physical Education, 9, 152-163.
28. Nilges, L. M. (1998). I Thought Pnly Fairy Tales Had Supernatural Power: A radical Feminist Analysis of Title IX in Physical Education. Journal of Teaching in Physical Education, 17, 172-194.
29. Quaterman, J., Harris, G., & Chew, R. M. (1996). African American Students' Perceptions of the Value of Basic Physical Education Activity Programs at Historically Black Colleges and Universities. Journal of Teaching in Physical Education, 15, 188-204.
30. Scraton, S. (1993). Gender and physical education. Deakin University Press, Australia.
31. Sherrill, C., Holguin, O., & Caywood, A. J. (1989). Fitness, Attitude Toward Physical Education, and Self-Concept of Elementary School Children. Perceptual and Motor Skills, 69(2), 411-414.
32. Silverman, S. & Subramaniam, P. R. (1999). Student Attitude Toward Physical Education and Physical Activity: A Review of Measurement Issues and Outcomes. Journal of Teaching In Physical Education, 19, 97-125.
33. Smoll, F.L. & Schutz, R. W. (1980). Children's Attitudes Toward Physical Activity: A longitudinal Analysis. Journal of Sport Psychology, 2, 137-147.

34. Strand, B., & Scantling, E. (1994). An Analysis of Secondary Student Preferences Towards Physical Education. *Physical Educator*, 51, 3, 119-129.
35. Subramaniam, P. R. & Silverman, S. (2000). Validation of Scores From and Instrument Assessing Student attitude toward physical education. *Measurement In Physical Education And Exercise Science*, 4(1), 29-43.
36. Şekercioğlu, G. (2001). Ergenler İçin Benlik Algısı Profiline Uyarılama Çalışması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
37. Tannehill, D., Romar, J. E., O'Sullivan, M., England, K., & Rosenberg, D. (1994). Attitudes Toward Physical Education: Their Impact on How Physical Education Teachers Make Sense of Their Work. *Journal of Teaching in Physical Education*, 13 (4), 406-420.
38. Telema, R. (1998). Psychological Background of a Physically Active Lifestyle Among European Youth. In R. Naul, K. Hardman, M. Pieron & B. Skisted (eds). *Physical Activity and Active Lifestyle of Children and Youth*. Pp. 63-74. Schorndorf: Karl Hofman.
39. Ulrich, B. D. (1987). Perceptions of Physical Competence, Motor Competence, and Participation in Organized Sport: Their Interrelationships in Young Children. *Research Quarterly*, 58, 1, 57-67.
40. Van Wersch, A. K., Trew, E., & Turner, I. (1992). Post-Primary School Pupil's Interest in Physical Education: Age and Gender Differences. *British Journal of Educational Psychology*, 62, 1, 56-72.
41. Williams, L. Ve Gill, D. L. (1995). The Role of Perceived Competence in the Motivation of Physical Activity. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 17, 363-378.